

historisch
genootschap
wormer

torenklanken

nieuwsbrief 21 • april 2011

Welkom door Trees Korver

Dit is de 18e nieuwsbrief *Torenklanken* die voor u ligt en door mij in elkaar is geflanst. Natuurlijk met de geweldige en onmisbare hulp van Wietske van Soest die de lay-out verzorgt. Dit jaar treed ik af als secretaris en 'enig' redactielid en stel mij niet meer herkiesbaar. In november 2006 werd ik benaderd door Frank Tjeertes om secretaris van het Historische Genootschap te worden. Die taak is veelomvattend want vier maal per jaar de nieuwsbrief verzorgen hoort daar ook bij. Ik heb het met plezier gedaan. Toch was ik niet altijd tevreden, veel taken bleven namelijk liggen waar ik niet aan toe kwam. Die klacht hoor ik van de andere bestuursleden ook veelvuldig. Er moet hulp bij komen, zodat wij meer kunnen organiseren en tijd vrij hebben om onderzoek in het archief te doen. Heeft u het gelezen in de krant?

Mensen die vrijwilligerswerk doen leven langer! ■

Deze prachtige foto van de pakhuizen Donau, Koningsbergen en Mercurius is gemaakt door Truus Brouwer-van Keulen en aan ons geschonken door haar dochter Marion Brouwer. Truus Brouwer kon fraaie foto's maken en achter op deze afbeelding staat door haar geschreven 'Watersport'.

Dit is nieuwsbrief nummer 21. De eerste nieuwsbrief verscheen in maart 2006, precies vijf jaar geleden. Vanaf nummer 4 was de coördinatie en redactie in de veilige handen van Trees Korver.

Dat onze secretaris haar functie neerlegt, is vervelend maar overkomelijk. Dat lossen we voorlopig intern wel op. Als voorzitter streef ik ernaar, zo weinig mogelijk bestuursvergaderingen te houden en bovendien hebben we in Corrie de Wit een ijverige notuliste. De secretaris heeft het dus in het algemeen rustig, een stuk rustiger in ieder geval dan de penningmeester. Die heeft verreweg het meeste werk aan het besturen van onze vereniging met ruim 600 leden.

Máár... Trees deed ook de redactie van de nieuwsbrief *Torenklanken*, en dat is andere koek! Daar

is vier keer per jaar toch wel behoorlijk wat werk aan als je het goed wilt doen. Trees deed het uitstekend. Het was haar op het lijf geschreven. Des te groter het gemis!

Met de nieuwsbrief willen wij het contact met de leden onderhouden. Natuurlijk, tegenwoordig hebben we zelfs twee Open Monumentendagen, we hebben de Genootschapsdag in november, als het jaarboek wordt uitgereikt, en we houden zoals het hoort ieder jaar in het voorjaar een Algemene Ledenvergadering. Maar eigenlijk is dat niet genoeg naar ons idee, en daarom is er vier keer 's jaars onze nieuwsbrief.

En daarom kijken we uit, behalve naar een nieuwe secretaris, óók en vooral naar iemand die de redactie en coördinatie van *Torenklanken* op zich wil nemen.

Laten we meteen duidelijk zijn. Zoals Trees ook al opmerkt, wordt de opmaak van de nieuwsbrief op deskundige wijze verzorgd door Wietske van Soest. Daarover hoeft de nieuwe redacteur/redactrice zich geen zorgen te maken. Bovendien zijn het de leden zelf, die het de redactie gemakkelijker kunnen maken. De laatste nummers waren gevuld met verhalen van Jan Rozemeijer, Kees Schoone, Dick Kuijper en Bram Kemp. Allemaal tachtigers, die het leven van de redactie veraangenamen! Er zijn nóg 595 andere leden, de meesten een stuk jonger. Ik nodig ze graag uit om ook met hun verhalen naar de redactie te komen.

En als u dan toch bezig bent zich aan te melden – ik ben zelf nog op zoek naar leden die mij kunnen helpen bij de voorbereiding van Open Monumentendag. Die staat in het teken van panden met een herbestemming. Naast het schrijven van twee bijdragen voor het jaarboek ben ik intussen ook bezig met het invullen van de expositie en het voorbereiden van de catalogus die erbij hoort. Ik kom daar graag op terug in de Stoomhal bij de Algemene Ledenvergadering.

Ik reken op u! ■

Voorjaarsbijeenkomst met Algemene Ledenvergadering (ALV)

Datum: 14 april 2011

Locatie: De Stoomhal, Pakhuisplein 44 in Wormer

Aanvang: 20.00 uur; zaal open: 19.30 uur

Programma

20.00 uur: Opening van de avond door de voorzitter

20:05 uur: Jaarverslag van de secretaris

20:10 uur: Vacature bestuur

20:15 uur: Jaarrekening 2010, begroting 2011

20:20 uur: Activiteitenprogramma komende jaren met roep om actieve leden

20.30 uur: Film Stoomhal

21.00 uur: Pauze

21.30 uur: Poelsluis: op de groei gekocht (Cees Kingma)

22.00 uur: Afsluiting van de avond door de voorzitter

Voorstel wijziging huishoudelijk reglement

door Frank Tjeertes

In het huishoudelijk reglement van ons genootschap staat in artikel 2 onder d:

Leden die zich aangemeld hebben na 31 oktober van het lopende kalenderjaar betalen eenmalig, naast de vastgestelde jaarcontributie, een bedrag ad. € 5,00 voor extra kosten voor het verkrijgen van het in dat jaar te verschijnen jaarboek.

Het bestuur stelt voor om deze tekst te vervangen door:

In november wordt een Genootschapsdag of -avond georganiseerd. Zij die zich op of na deze laatste bijeenkomst van het lopende jaar als lid aanmelden, worden als zodanig ingeschreven per 1 januari van het volgende jaar.

TOELICHTING

Het Jaarboek is bedoeld voor de leden. Met het bepalen van de oplage wordt rekening gehouden met een aantal extra exemplaren voor de 'vrije verkoop'. Dat is noodzakelijk om de kosten (naast de sponsoring) te dekken. In het verleden kwamen er aan het eind van het jaar veel nieuwe leden bij die zo het boek goedkoper konden krijgen dan in de winkel. Maar we hadden er wel weer leden bij.

De regeling van artikel 2d gaf veel administratieve rompslomp voor de penningmeester en bij de verstrekking van de jaarboeken.

Het bestuur stelt een eenvoudiger regeling voor, waarbij leden vanaf de Genootschapsdag lid worden per 1 januari daaraanvolgend. Zij kunnen het boek van het voorgaande jaar kopen in de boekhandel. Het bestuur kan (per jaar te bezien) wel besluiten om op de Genootschapsdag aan nieuwe leden een korting op de winkelprijs te verlenen.

De kapsalon van mijn vader (deel 3) door Kees Schoone

Als jongetje van een jaar of tien, elf, in de jaren dertig, zat Kees graag in een hoekje van zijn vaders kapperszaak om de verhalen aan te horen. Niet alles was geschikt voor zijn oortjes. Maar als Kees zich maar rustig hield, vergaten ze wel dat hij er ook nog bijzat. Hij kan er eindeloos over vertellen. De op 4 juni 1925 geboren Wormernees woont momenteel met zijn vrouw in het Friese Dokkum.

HET VERSTAND

Later omstreeks 1930 kwam de heer Buter in dienst, hij was daarmee de eerste hooggeschoolde technicus bij van Gelder in Wormer. Ik weet niet of de heer Keet dit nu zo strikt noodzakelijk vond. In elk geval, als er bij een machine soms wat technische moeilijkheden waren, dan zei hij altijd : “Haal het verstand!” Dan moesten ze Buter erbij halen.

Zonder het zelf te weten, had hij een vooruitziende blik. Hij zei wel eens, als het met de productie wat tegenliep: “Als het zo doorgaat, lopen hier over 50 jaar weer koeien.” Dat is helemaal uitgekomen helaas, al zijn het dan geen koeien maar huizen!

In de fabriek was ook een ‘elektrische werkplaats’. Dit was een klein hokje ergens in de fabriek. Jaap Rem was de baas en had twee medewerkers. Elektriciteit en aanverwante zaken waren in opkomst. Er werd besloten, dat mijn vader dit vak maar moest leren. Zo kwam hij bij Jaap in de leer. Dat zal zo rond 1910 geweest zijn. Jaap had ook een agentschap van de staatsloterij. Door zijn werk kon hij zich door de gehele fabriek verplaatsen zonder dat het opviel en zo verkocht hij zijn loten. Dit was hem eigenlijk verboden. Het gebeurde wel eens dat als alles (elektrisch) goed liep in de fabriek en ook in de werkplaats niet veel te doen was, dat ze dan gingen kaarten. Dat was natuurlijk helemaal uit den boze. Mijn vader - als het jongste broekje - werd dan op de uitkijk gezet. Zo heeft hij weleens moeten waarschuwen, als zijn eigen vader in de buurt kwam. Zo gebeurde er wel eens het een en ander in de fabriek. Maar vergeet daarbij niet dat er in die tijd lange werkdagen waren van 12 uur. Dan gebeurde er weleens zaken die de baas nu niet meer zou accepteren.

SCHEERSTOEL

Zo was er in de fabriek een zelfgemaakte scheerstoel. Op gezette tijden kwam de barbier naar de fabriek om de mensen, die dat wilden te scheren en er op dat moment de tijd voor hadden. Het werd oogluikend toegestaan. Zoals gezegd, mijn grootvader deed wat in vastgoed. Zo was hij eigenaar van het café op de hoek van het Zaandammerpad en de Dorpsstraat. De toenmalige uitbater wilde er uit. Mijn vader trouwde en werd de nieuwe uitbater, dus elektricien is hij nooit geworden.

Naast het café kreeg hij een agentschap van een bierbrouwerij en had een bierbottelarij en bovendien een klein limonadefabriekje. Bier bottelen is bier overtappen

in flesjes, dat waren altijd de zogenaamde kogelflesjes. Voor zijn bedrijfje had hij een T-Ford vrachtautootje, iets bijzonders zo rond 1920, want er reden nog niet veel auto's in die tijd.

DAMTOERNOOI

Een van de laatste klanten op woensdagavond was bakker Duits. Nog hoor ik hem haastig komen aankleppen op zijn klompen, het witte voorschoot nog aan en meel in zijn haar. Er lag veel leeswerk op de tafels en er waren damborden. Eenmaal is er zelfs een damtoernooi van start gegaan. Het stond onder leiding van de toen bekende dammers Gerrit Beets en Gijs Mol. Iedereen kon meedoen, klant of niet. Omdat nogal wat mensen in ploegendienst werkten, was er overdag gelegenheid om de kapper te bezoeken. Om maar even een vrije middag op te nemen om naar de kapper te gaan, was er in die tijd niet bij. Vakantie en vrije dagen waren in die tijd schaars. Het is misschien wel aardig om eens te onderzoeken hoe dat geregeld was bijvoorbeeld bij Van Gelder of Wessanen! Ik noem dus goed bekend staande firma's. Weinig mensen hadden in die tijd een bank- of girorekening, ook

Bij Van Gelder papierfabriek kwam kapper/barbier Vink uit Jisp drie keer per week om het personeel te scheren. Hij deed dit al sinds 1885-1935 WAT002002533 (1935).

Boven: Deze foto staat o.a. op www.wormerland.nl. Op 30 januari 1936 nam meesterdammer Maurcie Reichenbach het in een simultaanseance tegen een aantal dammers uit o.m. Wormer. Staand, kijkend links op de foto: Jan van Hinte jr., Jan van Hinte en A. van Hinte. **Rechts:** Paard en vuilniskar in de Knollendammerstraat te Wormer, links staat Jan Welp en rechts Jan Vink als vuilnisman en op het paard zit Willem de Groot. Foto: WAT002000274 (1960)

mijn vader had er geen. Meestal betaalde hij een rekening gelijk bij aflevering. Maar er kwam natuurlijk ook wel eens een pakket met ingesloten rekening. Dan werd gewacht tot Gijs, de postbesteller langskwam.

GIJS VAN DE POST

In zo'n geval vulde Gijs de benodigde papieren in, kreeg het geld mee en een goeie sigaar en vervolgde zijn weg. Soms ook nog een kopje thee als hij tijd had. Dat bespaarde een gang naar het postkantoor. Gijs was een goedmoedige vriendelijke vrijgezel, die als hobby, Latijn studeerde.

Ook de vuilnisophaaldienst maakte een stop bij mijn Vader. Vuilnisophaaldienst is een lang woord. Men zei 'de vulllesboer' of meestal 'de asboer'. De vuilnisdienst bestond uit twee man: Jan Vink en zijn helper. Het wagenpark bestond uit een flinke handkar met hoge zijschotten. Later zo omstreeks 1938 werd de handkar vervangen door een echte moderne vuilniswagen getrokken door een paard.

De mannen konden zich, vooral in de winter, even lekker doorwarmen plus een kopje thee drinken voordat ze weer verder gingen. Maar natuurlijk niet eerder voordat de nieuwtjes waren uitgewisseld. De vuilnisstortplaats lag aan de dijk tussen Wormer en Knollendam, ter hoogte van Weromeri. Zie je ze gaan, met de hoog opgetaste handwagen door weer en wind? ■

Jaarcijfers 2010 door Jos Blokker

	begroting 2010	resultaat 2010	begroting 2011
Inkomsten			
Contributies	8250,00	8398,00	9000,00
Subsidie	500,00	500,00	500,00
Sponsoring	3500,00	5250,00	3000,00
Donaties	250,00	75,00	100,00
Opbrengst uitgaven	1750,00	9006,00	2000,00
Opbrengst rente	400,00	389,00	400,00
	<u>14650,00</u>	<u>23618,00</u>	<u>15000,00</u>
Uitgaven			
Jaarboek	9800,00	14949,00	9500,00
Overige publicaties	1000,00	415,00	1750,00
Verenigingsblad	600,00	840,00	950,00
Vergaderkosten	300,00	85,00	200,00
Evenementen	850,00	640,00	1250,00
Contributies e.d.	100,00	62,00	100,00
Portikosten	350,00	361,00	400,00
Publiciteit-Ledenwerving	250,00	113,00	250,00
Bankkosten	350,00	191,00	350,00
Algemene kosten	250,00	257,00	250,00
Afschrijving inventaris	800,00	0,00	0,00
	<u>14650,00</u>	<u>17913,00</u>	<u>15000,00</u>
Exploitatieresultaat		<u>5705,00</u>	

Balans per 31 december 2010

Activa		Passiva	
Inventaris	2	Verenigingsvermogen 1-1-2010	2000
Debiteuren	5050	Exploitatieresultaat 2010	5705
		Naar voorziening inventaris	-705
		Naar voorziening huisvesting	-5000
		Verenigingsvermogen '31-12-2010	2000
Betaalrekening Rabobank	266		
Renterekening Rabobank	15592	Voorziening jaarboeken	11037
Kas	59	Voorziening inventaris	5288
Te ontvangen rente	389	Voorziening huisvesting	5000
Voorraad publicaties	2267	Vooruitbetaalde contributies	300
	<u>23625</u>		<u>23625</u>

Wandeling langs het Zandpad rond 1940 (deel 3, slot)

door Dirk Kuijper en Bram Kemp

Bij een bezoek aan Bram Kemp zaten we zo onze herinneringen op te halen over de nering op de Zandweg, vroeger steevast het Zandpad genoemd, rond 1940. En dat was nogal wat, hieronder onze laatste samenvatting.

TWEE CENTEN STROOP

Na Meijs heeft Bram Kemp zijn bedrijf gesticht in de oude werkplaats van de firma Meijs.M(aarten) Andrea, eerst gewoond hebbende op Zandweg 156, begon in 1938 een kruidenierszaak op nummer 196. Daar moest ik de kruidenierswaren halen voor ons gezin, want tot die tijd waren het onze burens geweest. Ik weet nog om broeder (Jan in de zak) te maken, moest ik dan 2 centen gist halen en als de stroopkan leeg was, 2 centen stroop! De familie Andrea nam de winkel over van de familie H. Stam, die daar een viswinkel had.

Ertegenover bedreef boer Jaapies zijn bedrijf. Hoeveel koeien hij had weet ik niet, en waar hij zijn stal had? Ik geloof naast het huis, maar helemaal zeker ben ik daar niet van.

Iets verder op nummer 113 verkocht G. Tuin tabakswaaren. En nog iets verder op nummer 119 woonde de derde 'Kouwe Bakker' namelijk bakker Stam. Ook daarvan weten we niet voor wie hij ventte.

ZAND EN GRINT

Op nummer 127 troffen we de melkventer G. Bruins aan, die met een paardenkar zijn melk uitventte. Melk, die hij overigens betrok bij boer Blokker in de Wijde Wormer. Dit haalde hij met dezelfde paardenkar op. De hooikap achter het huis gebruikte hij alleen in de oorlog, toen hij twee koeien voor eigen gebruik had. De buurman van Bruins op 129, was de familie C(or) Blank, handelend in meubilering en als ik het me goed herinner ook in gordijnen. Behangen deed hij ook. Later na de oorlog werd hij gemeentebode. Nog een deur verder was A. van Velzen gevestigd, handelend in manufacturen. De firma Floris woonde op Zandweg 145. Het bedrijf zat, waar nu de Poort van Wormer moet komen. Vroeger alleen zand en grint, nu een veel uitgebreider assortiment.

KUKIROL

Bijna op het einde aan de zuidkant van het Zandpad, het één na laatste huis, daar had de familie van Eerde nog enige tijd een rijwielzaak. Het was een man met een nogal moeilijk karakter. Zijn bijnaam was 'Kukirol'. In het laatste woonhuis aan het Zandpad woonde de aannemer E. Woud. Later verhuisde de familie naar het laatste huis aan de westkant van de Nieuweweg. Het bedrijf is nog steeds gevestigd aan de Veerdijk, maar zal waarschijnlijk in de toekomst verhuizen naar Westknolendam.

Als laatste stond er nog een huisje, maar dat had de gevel aan de Veerdijk. Daar woonde de familie Veeken, zij hadden een overzet per roeiboot naar het Noordeinde in Wormerveer.

Zo u ziet, er was veel NERING rond 1940 tussen de Schansbrug en Gerkens aan de Veerdijk. ■

Verslag 5e Algemene Ledenvergadering maart 2010

Algemene Ledenvergadering donderdag 25 maart 2010

Aanwezig: Jan Blokker, Jos Blokker, Nico Koelemeijer, Trees Korver, Niek Mak, Corrie de Wit + circa 100 leden

Afwezig: Frank Tjeertes (vakantie)

1. Opening

Welkom aan de aanwezigen door de voorzitter

Het aantal leden is op dit moment 530

Jaarboek 2009: geheel uitverkocht

Nog voorradig: JB 2007, Winkeltjesboek, Monumentenboek

Het afgelopen jaar:

- 4x bestuursvergadering
- Shop and Swing
- Monumentendag

Dit jaar:

- Shop and Swing?
- Monumentendag

Binnenkort komt in *Torenklanken* een voorstel om aan de Buitenleden een contributieverhoging van € 2 te vragen i.v.m. de hoge portokosten bij verzending van het JB.

2. Verslagen Ledenvergadering 23 april 2009 en 12 november 2009

Worden beide goedgekeurd en ondertekend door voorzitter en secretaris.

3. Aftredend

Frank Tjeertes is regulier afgetreden, maar stelt zich herkiesbaar. Bij het ontbreken van tegenkandidaten gaat de vergadering akkoord met de herbenoeming.

4. Jaarcijfers

Penningmeester licht de jaarcijfers toe (in *Torenklanken* zijn de kopjes Baten en Lasten verwisseld).

5. Kascommissie

Joke Koelemeijer en Mario Koeman (beiden afwezig) hebben de cijfers bekeken en d.m.v. het Proces Verbaal voorgesteld het bestuur decharge te verlenen. Mario treedt af, Joke Koelemeijer neemt zijn plaats in samen met Cees Gravesteijn. Rie Koelemeijer is reservelid kascommissie.

6. Rondvraag

- Er is wat onduidelijkheid over de ruimte die gezocht wordt voor ons genootschap. Voorzitter licht dit toe.
- Voorstel om buitenleden te vragen vrijwillig de bijdrage te verhogen.
- Oproep voor de tekst van een lied van uit/na de oorlog, gemaakt door Cees Kok over houten banden.

7. Sluiting

Wormer, 3 april 2010 - Corrie de Wit (notulist)

Schenkeningen door Trees Korver

- Joke Koelemeijer: twee foto's uit het brandweerverleden van haar vader.
- Corrie Kenter-Welp: gemeentegids van Wormer 1979 en twee oude foto's.
- Mary D. Sanstra-Veenis: foto van de weverij van mijn overgrootvader Maarten Koster.
- C. Gravesteyn: foto van drie mannen bij Van Gelder Papierfabriek, ca. 1956.
- Klaas Waal: een voorzittershamer van Tuinbouwvereniging Klein Begin Wormer. De jaartallen 1914-1929 staan erin gegraveerd. (zie foto)
- Leen Zaal: een aantal foto's van Eensgezindheid.
- Frank Strootman: een diarolletje van Van Gelder van een soort reclamestrip en een krantenfoto, betreffende opening van de speeltuin in 1928.
- Harma Baak: een film van Wormer 700, gemaakt door Thom Ammeraal en een dvd met bejaardentocht ingesproken door Jan Vink en Jan Meijer
- Bram Kemp: veel verhaaltjes met foto's.
- Albèrt Kaksès: zijn archief met oude, prachtige foto's en aktes vanaf 1824.
- Gusta Völken: een foto van een uitje van de gemeente Wormer.
- Dick Zwart: fraai gekalligrafeerd gedicht gemaakt door School met de Bijbel bij ingebruikname opnieuw bestrate Dorpsstraat in 1950
- G. van Tongeren: via Ria Ruiter schriftjes uit archief VGLO school geschreven door Zr. Henrica, verder aantekeningen geschiedenis Wormer en jaarboek 1936 Katholieke Zaanstreek.
- M. van der Velden: diverse foto's.
- Jaap Butter: medaille sportdag OSW Wormer 1924 Q.S.C.
- M. Pijl: tegeltje Parochie H. Maria Magdalena-Wormer.
- A. Al: boekje Leefplan voor de Zaanstreek.
- Bart van der Laan: een foto van een voetbalteam uit 1955.

Geschonken spullen zullen wij goed bewaren, beheren en eventueel gebruiken. Heel hartelijk dank voor uw giften.

Het geschenk van Klaas Waal is een pokhouten tikkertje met een gegraveerd plaatje op de hamerkop 1914-1929 Tuinbouwvereniging 'Klein Begin' Wormer.

Agenda 2011

- Donderdag 14 april 2011 aanvang 20.00 uur.
Algemene Ledenvergadering in deSTOOMHAL
Pakhuisplein 44 in Wormer met aansluitend voor de
pauze een mooie film over deSTOOMHAL. Na de
pauze verzorgt Cees Kingma een lezing over de
Poelsluis: *Op de groei gekocht*.
- Zaterdag 10 en zondag 11 september 2011.
Monumentendagen in deSTOOMHAL.
- Zaterdag 14 november 2011. Uitreiking van ons
nieuwe Jaarboek 2011 in deSTOOMHAL van het pand
Hollandia gelegen aan het Pakhuisplein 44 in Wormer.

WEET U HET NOG? Als u een vakantie boekt bij Reisburo Apollo aan de Faunastraat in Wormer dan wordt er bij een reissom van 500 euro of meer per persoon 5 euro overgeboekt naar het Historisch Genootschap Wormer. Wij zijn hier heel blij mee, u toch ook? Wel even aan uw reisadviseur doorgeven dat u lid bent.

GAAT U VERHUZEN? Of heeft u een ander e-mailadres? Laat het ons weten! Schriftelijk: Historisch Genootschap Wormer, p/a Merckenrif 185, 1531 MP Wormer E-mail: post@genootschapwormer.nl

Colofon

TORENKLANKEN is een kwartaaluitgave van het Historisch Genootschap Wormer
Coördinatie nieuwsbrief: Trees Korver
Een lidmaatschap kost € 15,00 per jaar.
Een extra exemplaar van Torenklanken is te verkrijgen voor € 1,00.

HISTORISCH GENOOTSCHAP WORMER

p/a Merckenrif 185, 1531 MP Wormer
Opgericht: 14 december 2005
KvK-nummer: 34242956
Rabobank: 1145.40.179
Telefoon: 075 - 642 37 98
E-mail: post@genootschapwormer.nl
Website: www.genootschapwormer.nl
<http://wormer.geschiedenisbank-nh.nl>

BESTUUR

Jan Blokker, voorzitter
Trees Korver, secretaris
Jos Blokker, penningmeester
Nico Koelemeijer, bestuurslid
Frank Tjeertes, bestuurslid

